

36.

Kaart | 8

Sint-Jozefkerk

Frère-Orbansquare
Brussel-Uitbreiding

🕒 za van 10u tot 18u
zo van 10u tot 18u30

In opdracht van de Société civile pour l'Aggrandissement et l'Embellissement de la Ville – die geloofde dat een religieus gebouw een belangrijke stimulans kon zijn voor de ontwikkeling van de nieuwe Lepoldswijk – ontwierp architect Tilman-François Suys de plannen voor een kerk ter ere van Sint-Jozef, de patroonheilige van België. Suys leidde niet alleen de bouw, die duurde van 1842 tot 1849, maar tekende ook het aanlegplan voor de nieuwe wijk. Dit verklaart wellicht waarom beide zo goed op elkaar afgestemd zijn. Naar verluidd heeft de Drie-vuldigheidskerk in Rome model gestaan voor de compositie van de voorgevel in hardsteen en steen van Ecaussines. Tal van details verwijzen naar de Italiaanse architectuur, met name naar Palladio in het benedengedeelte. De torens zijn echter een eerbetoon aan het Franse neoclassicisme. Binnen geven drie beuken van gelijke hoogte, van elkaar gescheiden door Korinthische zuilen op een voetstuk van hardsteen, een gevoel van weidsheid aan het schip dat nog versterkt wordt door het overvloedige licht afkomstig van de grote rondboogvensters. Het interieur bevat naast zeer mooi neorenaissance-meubilair en een hoofdaltaar in wit marmer ook een reusachtig doek van Antoine Wiertz tegen de vlakke muur van het koor dat *De vlucht naar Egypte* uitbeeldt. (B 13/05/1981)

Geleide bezoeken om het half uur, zaterdag van 10u tot 17u30 en zondag van 13u tot 16u30.

Plechtige vieringen met polyfonie en Gregoriaanse gezangen, zondag van 10u tot 11u30 en van 17u tot 18u.

37.

Kaart | 8

Van Eetveldehuis (SYNERGRID)

Palmerstonlaan 4
Brussel-Uitbreiding

🕒 za en zo van 14u tot 17u

👤 **alleen rondleidingen (groepen van 15 personen) – Files mogelijk**

📄 **lijnen 1-5 (Maalbeek)**

🚗 **60-63-64 (Palmerston)**

Het Van Eetveldehuis is ongetwijfeld een van de meest veldragen realisaties van Victor Horta. Ontworpen in 1895, bevestigt het zijn genie voor ruimtewerking, lichtinval en kleurgebruik. Het was geen toeval dat Edmond Van Eetvelde, vooraanstaand diplomaat en adviseur van koning Leopold II, de opdracht aan de beroemde architect gaf. Deze ontwierp een huis volgens een nieuw concept dat brak met de klassieke Franse stijl. Voor de gevel opteerde hij voor zichtbare metalen structuren die voorheen enkel voor industriële constructies werden gebruikt. De erker rust bijna choquerend op ijzeren consoles en omspant de hele breedte van de gevel over twee bouwlagen. In 1899-1900 voegde Horta op vraag van Van Eetvelde een

tweede vleugel toe in wit-steen. Binnen werd de traditionele indeling volledig verlaten. Centraal ligt een rotonde die het trappenhuis bevat, bekrond door een bijna magische koepel. De donker- en amandelgroene marmerbekleding van de muren harmonieert mooi met de kleur van de mozaïekvloeren waarin oranjeleureige zweepsflagpatronen verwerkt zijn. Het salon op de verdieping bevat een schoorsteen en lambriseringen in onyx. Het Van Eetveldehuis is een van de mooiste realisaties van Victor Horta. (B 21/06/1971)

Doorlopend rondleidingen. Met de medewerking van Korei.

38.

Kaart I 9

Solvaybibliotheek

Leopoldpark – Belliardstraat 137
Brussel-Uitbreiding

🕒 za en zo van 10u tot 17u30

👤 enkel rondleidingen (groepen van 25 personen)

🚊 lijnen 1-5 (Maalbeek)

🚗 59 (Leopoldpark), 60 (Jourdan)

Het gebouw dat in 1902 op initiatief van industrieel en mecenas Ernest Solvay werd opgetrokken voor het Instituut voor Sociologie, staat vandaag bekend als de Solvaybibliotheek. De plannen werden ontworpen door de architecten Constant Bosmans en Henri Vandeveld hierin bijgestaan door Emile Waxweiler, hoogleraar sociologie aan de *Université Libre de Bruxelles*. De bibliotheek, die voorzien is van een ruime en comfortabele leeszaal, overvloedig verlicht door grote ramen, verborg achter haar elegante gevel in Euvillesteen talrijke individuele werkruimtes met gecapitonneerde deuren. De ingangshal, met mozaïekvloer en een muurbekleding van Euvillesteen, geeft toegang tot de zalen die uiterst verzorgd zijn afgewerkt met houten lambriseringen en een indrukwekkende decoratie van imitatiemarmor. Het gebouw, dat in 1981 door de ULB was verlaten, verkeerde bij zijn bescherming in 1988 in zeer vervallen staat.

38

Een opmerkelijke restauratiecampagne in de jaren 1990 heeft het zijn oorspronkelijke luister teruggegeven. De Solvaybibliotheek werd in 1994 heropend en dient vandaag als locatie voor tal van evenementen. (B 08/08/1988)

Doorlopend rondleidingen (behalve tijdens het concert). Met de medewerking van Korei.

Concert, zaterdag om 12u30 (zie kadertekst hieronder)

39.

Kaart J 8

Koninklijke Militaire School (KMS)

Renaissancelaan 30
Brussel-Uitbreiding

🕒 enkel zo van 10u tot 18u

🚊 lijnen 1-5 (Merode)

🚗 81 (Merode)

🚗 61 (Ridderschap)

De Koninklijke Militaire School, die vroeger gevestigd was in de abdij van Ter Kameren, kreeg in 1909 een nieuw onderkomen in een complex gebouwd naar de plannen van architect Henri Maquet. Deze koos voor een monumentale maar elegante classicistische stijl waaruit de algemene voorliefde van die tijd blijkt voor deze stijl die trouwens ook de voorkeur van koning Leopold II wegdroeg voor de architecturale verfraaiing van de hoofdstad. De gevels van de gebouwen bestaan uit drie symmetrische vleugels die onderling door verlaagde portalen verbonden zijn. Henri Maquet, die hofarchitect zou worden, besteedde bijzonder grote zorg aan de details. De hoofdingang wordt geflankeerd door de beelden van Mars en Minerva terwijl het fronton een allegorie van België voorstelt dat onder de bescherming van Mars een beroep doet op de Vaderlandsliefde, de Kunsten en de Wetenschappen om de toekomstige militaire bevelhebbers te vormen. Binnen geeft een ontvangsthal onder een koepel versierd met militaire trofeeën in de zwikken toegang tot de monumentale

👁 Concert

Erfgoed en muziek: een verrassende combinatie

Tijdens het weekend van de Open Monumentendagen biedt PROMUSICA (www.asepromusica.com) u de gelegenheid om twee gratis concerten bij te wonen gewijd aan de Belgische vioolvirtuoos Eugène Ysaÿe, componist van "Les 6 sonates" voor viool solo dat wereldwijd erkend wordt als een meesterwerk in de muziekgeschiedenis. Het was Eugène Ysaÿe die koningin Elisabeth inspireerde om in Brussel een vioolwedstrijd te organiseren die vandaag is uitgegroeid tot de wereldberoemde "Koningin Elisabethwedstrijd". Bezoek de Solvaybibliotheek en de bibliotheek van de Nationale Bank van België en ontdek het werk van Eugène Ysaÿe vertolkt door de violiste Olga Guy (www.olgaguy.com).

🕒 zaterdag om 12u30 in de Solvaybibliotheek, Leopoldpark, Belliardstraat 137 te Brussel-Uitbreiding
zondag om 14u in de bibliotheek van de Nationale Bank van België, Warmoesberg 57 te Brussel

39

marmere trap waarvan het met stucwerk gedecoreerde trappenhuis wordt afgesloten met een plafond dat rondom met wapenschilden is afgezet. De grote zaal of aula heeft een mooi neoclassicistisch decor bewaard bestaande uit met stafwerk versierde pilasters en stucwerk (koninklijk monogram en pijlkokers) dat boven de deuren en rond de vensters is geconcentreerd. De kapel met tribune, geritmeerd door zuilen met stucwerk van Korinthische kapitelen, bevat restanten van een decor in imitatiemarmers en een mooi geheel van figuratieve glas-in-loodramen. (B 23/03/1994)

Rondleidingen om 10u30, 11u30, 12u30, 14u30, 15u30, 16u30 en 17u30.
Met de medewerking van Korei.

40. Kaart J 8

Dominicanenkerk

Renaissancelaan 40
Brussel-Uitbreiding

🕒 za van 9u30 tot 18u
zo van 14u tot 18u

🚶 lijnen 1-5 (Merode)

🚏 81 (Merode)

🚗 61 (Ridderschap)

De gevel van de kerk van Onze-Lieve-Vrouw-van-de-Rozenkrans wijkt enigszins terug ten opzichte van de rooilijn en wordt van het trottoir gescheiden door een hardstenen muur, hier en daar met bossage-effect. De kerk maakt deel uit van het neogotische complex van de dominicanengemeenschap en werd iets meer dan 100 jaar geleden gebouwd, meer bepaald tussen 1904 en 1906, door Louis Corthouts of architect Verhelle, dat staat niet helemaal vast. Nissen, beelden en de omlijsting van de vensteropeningen en de portalen in hardsteen contrasteren mooi met het bakstenen parement van de gevel. Hetzelfde kleurspel vinden we ook binnen terug, nog verrijkt door het gebruik van gele baksteen in de gewelkwartieren. De massieve zuilschachten waarop de ribgewelven rusten, dragen ringen van hardsteen, een materiaal dat ook gebruikt is voor de preekstoel en de zuilbasissen. Het verschil in diameter tussen basissen

40

en schachten is op zeer verfijnde wijze opgevuld door lijstwerk van zwart marmer. De vloer is betegeld met keramiektegels in verschillende kleuren die voor een zeer geslaagde polychromie zorgen. De dominicanenkerk is een van de meest homogene neogotische monumenten van het Brussels Gewest. (B 05/09/2005)

Rondleidingen in de kerk, zaterdag om 10u, 11u, 15u en 16u. Aansluitend presentatie van de orgels van Thomas en Van Bever om 10u40, 11u40, 15u40 en 16u40. In samenwerking met BrusselSe Orgels.

Activiteit

Het KIK opent zijn deuren

Het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium (KIK) wijdt zich sinds 1948 aan de bewaring van het artistieke en culturele erfgoed van ons land. Het gebouw van het KIK, voltooid in 1962, was het eerste ter wereld dat speciaal was ontworpen om een multidisciplinaire benadering van de kunstwerken mogelijk te maken. In de restauratieateliers, de laboratoria en het documentatiecentrum werken restaurateurs, chemici, natuurkundigen, kunsthistorici en fotografen dan ook nauw met elkaar samen. Ter gelegenheid van de Open Monumentendagen kunt u een bezoek brengen aan de laboratoria, de conservatie- en restauratieateliers, de fotoateliers en meer in het bijzonder aan het monumentenlaboratorium dat gespecialiseerd is in de studie en het onderzoek rond stenen materialen (samenstelling, verwerking, consolidatiemiddelen,...), en aan het conservatie- en restauratieatelier van het stenen beeldhouwwerk.

Uitleg door de specialisten van het KIK, heropening van de gerenoveerde infotheek en activiteiten voor kinderen.

🕒 zaterdag en zondag van 10u tot 17u

📍 adres: Koninklijk Instituut van het Kunstpatrimonium,
Jubelpark 1 (ingang langs de Renaissancelaan) in
Brussel – kaart J 8

🚶 lijnen 1-5 (Merode)

🚏 81 (Merode)

🚗 61 (Ridderschap), 22-27-80 (Merode)

41. Kaart J 9

Arcade en zuilengalerijen van het Jubelpark

Jubelpark – Brussel-Uitbreiding (ingang langs het Jubelparkmuseum)

 za en zo van 10u tot 16u

 lijnen 1-5 (Merode)

 81 (Merode)

 22-27-61-80 (Merode)

De omvangrijke gebouwen te midden van het Jubelpark, die vandaag het Legermuseum, Autoworld en de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis huisvesten, werden opgetrokken door Gédion Bordiau ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan van België. Het initiatief hiervoor kwam van koning Leopold II zelf. Omdat de nodige budgetten op zich lieten wachten, deed de vorst anoniem een grote schenking waardoor het project uiteindelijk toch kon worden afgewerkt. Met ruime vertraging werd de 75ste ver-

jaardag van België aan de voet van het voltooid monument gevierd. De twee hoofdvlugels, waarachter immense hallen met metalen overkappingen liggen, worden verenigd door een monumentale, driedelige arcade naar het ontwerp van de Franse architect Charles Girault. Ze refereert duidelijk naar de triomfbogen van het Romeinse Rijk. Deze prestigieuze toegangspoort, bedoeld als symbolische overgang tussen stad en platteland, wordt bekroond door een bronzen beeldhouwwerk van Thomas Vinçotte dat een vierspan voorstelt gemend door de allegorie van Brabant die een vaandel omhoog steekt. De koning had van de architecten geëist dat ze uitsluitend Belgische materialen zouden gebruiken. Een groot deel van de constructies bestaat dan ook uit hardsteen uit Henegouwen. De zuilengalerijen werden tussen 1930 en 1932 bekleed met een mozaïekdecor van bijna 360 m². (B 29/06/1984)

Rondleidingen met bezoek aan de mozaïeken, zaterdag om 11u en 14u (afspraak in de hal van het Jubelparkmuseum). In samenwerking met de Educatieve Dienst van de Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis.

Fietstocht

Brussel en steen

Tijdens de Autoloze Zondag zal Pro Velo drie tochten bewegwijzeren tussen verschillende plaatsen die op de Open Monumentendagen toegankelijk zijn. Bij elk van de circuits, die u individueel kunt afleggen, hoort een kaart/brochure die op grote schaal verspreid zal worden. De voorgestelde fietslussen zullen vijftien tot twintig kilometer lang zijn. Deze zijn downloadbaar van de website www.provelo.org. Daarnaast worden de hele dag door ook begeleide fietstochten aangeboden.

 begeleide fietstochten zondag om 11u en 14u30 (vertrek aan het Fietsershuis) en om 10u30, 11u30, 14u en 15u (vertrek aan de stand van Pro Velo aan Merode – enkel in het Frans) (duur: 2u)

 vertrek:

- > Fietsershuis, Londenstraat 15 in Elsene – kaart **H 9**
- > stand Pro Velo, nabij het metrostation Merode in Etterbeek – kaart **K 9**
- > stand Pro Velo bij Mobilissimo, nabij de Albertina – kaart **Centrum N 3**

 reserveren gewenst op nr. 02/502.73.55 (maandag tot vrijdag van 10u tot 18u). Maximum 20 personen per vertrek. Vanwege Autoloze Zondag raden wij sterk aan met uw eigen fiets te komen (Pro Velo kan niet garanderen dat er fietsen beschikbaar zullen zijn).

Met de medewerking met Pro Velo.

Fietstocht

Keramiekdecors in art-nouveauegels

Van de omgeving van het Jubelpark tot de Huart-Hamoirwijk zijn talrijke gevels uit het begin van de 20ste eeuw verfraaid met keramiekdecors vol vrouwenfiguren en florale motieven. Tijdens deze kleurrijke fietstocht worden de evolutie van de art-nouveaustijl en ook de bouwmaterialen uit die tijd onder de loep genomen.

 zaterdag en zondag om 14u (duur: 3u30)

 vertrek: voor het hek van het Jubelpark (Merode) in Etterbeek

 lijnen 1-5 (Merode)

 81 (Merode)

 22-27-61-80 (Merode)

 reserveren verplicht op nr. 02/502.73.55 (maandag tot zondag van 10u tot 18u). Maximum 20 personen per vertrek. Mogelijkheid om fietsen te huren aan het vertrekpunt (8 €), enkel op zaterdag (op zondag moet u uw eigen fiets meebrengen).

Met de medewerking van Pro Velo.

42.

Kaart J 9

Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis

Jubelpark – Brussel-Uitbreiding

🕒 za en zo van 10u tot 16u

🚶 lijnen 1-5 (Merode)

🚗 81 (Merode)

🚗 22-27-61-80 (Merode)

De Koninklijke Musea voor Kunst en Geschiedenis beslaan binnen het complex van het Jubelpark de Nerviersvleugel die in 1908 werd voltooid onder leiding van architect Piron en het paviljoen van de Oudheid, een constructie die in 1958 in de plaats is gekomen van een van de Bordiauhallen die in 1946 door een brand was verwoest. De nieuwe gebouwen respecteerden de volumetrie en gebruikten gelijkaardige materialen (hardsteen en witsteen) om de eenheid van het geheel te vrij-

waren. De vloeren en het parement van de binnenmuren kregen speciale aandacht. In de sectie Oudheid wordt de buitengewone mozaïekvloer van Apamea (Syrië) tentoongesteld. Onder de rijke collecties van de musea vermelden we het geheel van marmerstalen bijeengebracht door E. de Meester de Ravestein en bestaande uit 792 platen. Ze zijn afkomstig uit de grote antieke voorraden die in de 19de eeuw werden teruggevonden door priester Bruzza, voorraden die nog altijd aanzienlijk zijn ondanks het gebruik ervan door kunstenaars tijdens de renaissance. Een aardrijkskundige kaart toont de vindplaatsen van de verschillende stalen: van het antiek groen van Thessaloniki tot het cipollijn van Euboea of het serpentijn van de Peloponnesus. Een gelijkaardige kaart voor de Belgische marmersoorten is in de maak. (B 29/06/1984)

42

43.

Kaart L 7

Gemeentelijk museum van Sint-Lambrechts-Woluwe

Karrestraat 40

Sint-Lambrechts-Woluwe

🕒 za en zo van 10u tot 18u

🚶 27 (Heilige Familie)

Het gemeentelijk museum is gehuisvest in een charmante privéwoning aan de Karrestraat op de hellingen van de oude Rodebeekwijk. Het huis was oorspronkelijk eigendom van Emile Devos, een Brusselse rentenier die zich in 1886 in Woluwe vestigde. Hij liet er een woning bouwen in een landelijke Brabantse stijl met pittoreske trapgevels. Het interieur liet hij verfraaien met lambriseringen en met een merkwaardige bekleding van keramische muurtegels uit Makkum (een stadje in Friesland), die zeer goed gelijken op de tegels die vroeger in Delft werden vervaardigd. In 1912 liet hij naast het huis een rotonde aanbouwen. Na de Tweede Wereldoorlog werd de woning samengevoegd met die van schilder Constant Montald, een belangrijk vertegenwoordiger van het symbo-

43

lisme. Het geheel kwam uiteindelijk in handen van de gemeente die, in overeenstemming met de wens van mevrouw Devos, besloot er een museum van te maken. (B 01/04/2010)

Tentoonstelling over de gebouwen van Woluwe gebouwd in zandsteen zoals ze werden vastgelegd door de vele kunstenaars die vanaf

het einde van de 19de eeuw hun ezel neerzetten langs de oevers van de Woluwe. Archiefdocumenten en verzamelobjecten illustreren de geschiedenis en de architectuur van deze gebouwen.

Vertrekpunt van de bus- en fiets-tocht “Zandsteen in Sint-Lambrechts-Woluwe” (zie kadertekst op volgende bladzijde).

Bus- en fietstocht

Zandsteen in Sint-Lambrechts-Woluwe

De tertiaire zandlagen (van het brusseliaan en lediaan) in de omgeving van Brussel bevatten zandsteenbanken (kalkhoudende zandsteen) die in de middeleeuwen intensief ontgonnen werden, onder meer in Jette en Laken en in het noordwesten op het grondgebied van Diegem, Zaventem, Steenokkerzeel en Melsbroek. Deze zandsteen werd voor allerlei gebruik toegepast (als bouw materiaal, wegbedekking, indijken van gronden – vooral in Nederland –, decoratie, enz.) Hoewel er in Sint-Lambrechts-Woluwe geen sporen meer zijn van enige ontginning van de ondergrond, kunnen we ons aan de hand van de oude gebouwen een voorstelling vormen van de belangrijke rol die deze materialen speelden in de traditionele architectuur.

De bus- en de fietstocht zullen aandacht besteden aan de talrijke gebouwen in zandsteen (die vroeger ter plaatse werd gedolven) op het grondgebied van de gemeente.

Bustocht

- 🕒 *zaterdag om 10u, 14u en 16u (duur: 2u)*
- 📍 *vertrek: Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe, Rijtuiglaan 40 in Sint-Lambrechts-Woluwe – kaart L 7*
- 📞 *reserveren verplicht op nr. 02/762.62.11 (maandag tot vrijdag van 10u tot 12u en van 13u tot 16u30). Maximum 90 personen per rondrit.*

Inlichtingen: m.dujeux@woluwe1200.be

In samenwerking met het Gemeentemuseum van Sint-Lambrechts-Woluwe.

Fietstocht

Gezellige fietstocht in een gezapig tempo. Talrijke haltes, onder meer aan het Gemeentemuseum.

- 🕒 *zondag om 10u*
- 📍 *vertrek: Sportcomplex Poseidon, Dapperenlaan 2 in Sint-Lambrechts-Woluwe (terugkeer naar dezelfde plaats tegen de middag) – kaart M 8*

Organisatie en inlichtingen: Dienst Jeugd, Sport en Verenigingsleven (02/776.82.58).

Wandeling

Steen in de herenhuizen van de Sint-Michielswijk

Deze wandeling voert ons door de wijk van het *Collège Saint-Michel* en een klein stukje van de Tervurenlaan. De huizen in deze wijk, die uit het begin van de 20ste eeuw dateren en voor het merendeel in eclectische stijl zijn opgetrokken, hebben doorgaans een asymmetrische gevel in witsteen die soms gecombineerd wordt met hardsteen, baksteen of smeedijzeren elementen.

- 🕒 *zaterdag om 10u30 en 15u (duur: 1u30)*
- 📍 *vertrek: voor huis nr. 180 aan de Tervurenlaan in Sint-Pieters-Woluwe – kaart K 9*
- 🚶 *lijn 1 (Montgomery)*
- 🚶 *23-24-25-39-44-81 (Montgomery)*
- 🚶 *22-27-61-80 (Montgomery)*

Met de medewerking van Cercle d'Histoire, d'Archéologie et d'Architecture des Woluwe.

44

44.

Kaart N 8

Kapel van Lenneke Mare

Kapellaan 37
Sint-Lambrechts-Woluwe

🕒 za en zo van 9u tot 18u

📍 lijn 1 (Vandervelde/Roodebeek)

Een middeleeuwse legende gaf haar naam aan deze kapel die samen met de Lindekemalemolen en het vlakbij gelegen vroegere kasteeltje, het Slot, een goed bewaarde heerlijkheid vormt. Uit stijlistische details kan een 14de-eeuwse oorsprong worden afgeleid. Dit wordt bevestigd door het feit dat de kapel vermeld wordt in een document uit 1363 van paus Urbanus V. De algemene stijl van het gebouwtje, opgetrokken in Lediaanse zandsteen, sluit aan bij de Brabantse gotiek. In 1380 stichtten Jan en Willem van Meldert, kleinzonen van de heer van Woluwe, er een beneficie. In de loop van de tijd onderging de kapel enkele aanpassingen. Het meubilair met onder andere een mooie koorafsluiting en een preekstoel dateert uit de 17de eeuw net als het drieluk dat het leven van Lenneke Mare illustreert en de datum 1609 draagt. Het schilderij werd geschonken door Georges III Kieffelt, heer van Stokkel, wiens grafsteen zich aan de ingang van de kapel bevindt. De vloer bestaat uit hardsteen. De kapel is sinds 1924 eigendom van de paters Assumptionisten en werd bij de restauratie tussen 1969 en 1971 ontdaan van haar ex voto's en andere uitingen van volkse vroomheid. (B 02/12/1959)

45.

Kaart K 9

Sint-Jan-Berchmanskerk

Sint-Michielslaan 24 – Etterbeek

🕒 za van 14u tot 17u
zo van 13u tot 17u

📍 lijn 1 (Montgomery)

🚶 23-24-25-39-44-81
(Montgomery)

🚶 22-27-61-80 (Montgomery)

De aan Sint-Jan-Berchmans toegewijde kerk vormt het centrale element vormt van het *Collège Saint-Michel*. Ze werd tussen 1908 en 1910 gebouwd naar de plannen van de architecten A. Gellé en J. Prémont die zich inspireerden op de Sint-Servaaskerk van Maastricht. De westgevel van het kerkgebouw in neo-Romaans-Rijnlandse stijl, langs de kant van de Sint-Michielslaan, is opgetrokken in roze Gilepsteen, deels gehouwen en deels breuksteen. De breukstenen accentueren de bogen en de omlijstingen van de vensters. De muren van het schip dat vier traveeën telt zijn opgetrokken in baksteen. Binnen wordt de drie bouwlagen hoge middenbeuk gescheiden van de zijbeuken door monolithische zuilen met ronde schacht in gepolijst Labradorgraniet met blauwe schilfers. De voet van de zuilen is in crèmekleurige Laryssteen terwijl de kapitelen gesculpteerd zijn in Euvillesteen. Langs de zuilschachten stellen stenen beelden onder een baldakijn heiligen voor uit de Jezuïetenorde. Ze maken deel uit van het decor dat een mooi geheel van

45

glasramen omvat, schilderijen van Ernest Wante en een opmerkelijk orgel van E.-M. Kerkhoff uit 1910.

Rondleidingen, zaterdag om 14u30, 15u30 en 16u30 en zondag om 13u, 30 14u30, 15u30 en 16u30. Met de medewerking van Korei.

46

47

46.

Kaart K 11

Sint-Juliaanskerk

G.-E. Lebonlaan – Oudergem

🕒 enkel za van 10u tot 17u

🚶 lijn 1A (Hankar)

🚗 34 (Sint-Juliaanskerk)

De Sint-Juliaanskerk werd gebouwd tussen 1963 en 1965 naar de plannen van architect Simon Brigode, die ook archeoloog was en een befaamd hoogleraar kunstgeschiedenis. Zijn belangstelling voor het verleden verklaart ongetwijfeld het gebruik van een steensoort die bewust verwijst naar de Lediaanse zandsteen die in de middeleeuwen veelvuldig gebruikt werd voor de bouw van de kerken in Brussel. De sobere lijnen doen denken aan de romaanse kerkbouw maar het ontwerp van het gebouw is resoluut modern zoals ook blijkt uit het zichtbaar gelaten ruwe bekistingsbeton. Het platte dak heeft een opvallende spanwijdte en wordt doorboord door tientallen lichtputten die samen met de glasramen van Marie Dambiermat voor een overvloedige lichtinval zorgen. De waaivorm van het grondplan is origineel en perfect aangepast aan de bouwplaats, op de hoek van twee straten niet ver van de Waverse Steenweg. Oorspronkelijk was ook de bouw van een imposante betonnen klokkentoren gepland, maar wegens de te hoge kosten opteerde de kerkelijke bouwheer voor de plaatsing van een aluminium kruis op het koor.

47.

Kaart N 12

Kasteel Drie Fonteinen

Waverse Steenweg 2241
Oudergem

🕒 za en zo van 10u tot 18u

🚶 lijn 5 (Herrmann-Debroux)

🚗 72 (ADEPS)

Op deze plek stond al in 1329 een donjon waarvan vandaag nog slechts een muur overblijft. Andere gebouwen werden nadien bijgebouwd waardoor een kasteel met L-vormig grondplan ontstond. De stenen achtergevel dateert uit de 15de eeuw, evenals de grote zaal waarin een zeer mooie gotische stenen schouw bewaard is met kapitelen in de vorm van menselijke gezichten. Het kasteel werd bewoond door de 'gruyer' van Brabant, die met zijn opzichters de jachtdomeinen van de vorst moest bewaken. Houtdieven en stropers werden hier opgesloten. Vanaf 1786 diende het gebouw als boswachterswoning. Het complex heeft ernstige schade geleden en na een gedeeltelijke sloop werd een deel van de materialen openbaar verkocht. De witstenen trap is gelukkig bewaard gebleven. De Belgische Staat kocht het goed in 1906 met de bedoeling het te bewaren. Na een restauratie tussen 1973 en 1976 door de vzw *Conseil de Trois-Fontaines* worden er sindsdien

tentoonstellingen gehouden over het Zoniënwoud en omgeving.
(B 19/11/1986)

Rondleidingen op zaterdag en zondag om 12u en 15u. Om 12u en 16u mogelijkheid tot bezoek aan het natuurreservaat met het kasteel (geologie, bodemtypes en plantengroei) – enkel in het Frans. Met de medewerking van de Vrienden van het Zoniënwoud en van Brussel Leefmilieu.